

VIL DIMMALÆTTING HELDUR HAVA Erlend Patursson og Th. Petersen VIÐ LOYSINGINI ENN javnaðarmenn VIÐ SAMGONGU MILLUM FØR- OYSKU OG DONSKU VINNUMANNASTÆTTIRNAR?

Eingin, ið hevur fylgt við føroyskum politikki, kann vera í minsta íva um, at »Dimmalætting« og sambandsflokkurin hava verið ein láturverja fyri heilsulömun, útgerðarmenn og allar, teir ið valdið hava haft.

Sannleikanum trúgvir skylda vit tó at siga at undantak var undir krígunum, tá ið Andráss Samuelsen veruliga lát tað standa fremst at stríðast móti loysingarherðingunum, ið tá gingu frá fólkaflokkinum. Tá gav hann í mongum føri heldur eftir fyri javnaðarmannakrøvum enn at leggja saman við fólkaflokkinum. At mangir av afturhaldsmönnum sambandsflokksins skóru á tonn og meitaðust inn á hann fyri tað vita allir menn. Ja, teir vóru so beiskir viðhvørt, at teir kastaðu honum, at hann var í lummanum á Dam.

Men um javnaðarmenn kunnu ásanna, at teir sum sagt saman við sambandsmonnum og sjálvstýrismonnum tá í nógvum førum vunu munandi í sannum samfelagspolitikki, tí politikki, sum setur heildina, ta stóru fjøldina, fram um teir fáu, var tað kortini soleiðis, at í mongum aðal-spurningum av fíggarligari, vinnu-

ligari og sosialari náttúru fekk Andráss Samuelsen ikki menn sínar at halda orð og fylgja javnaðarmönnum.

I teirri avgerandi lótuini tapti hann eisini.

Hann mátti uppliva ta beisku stund, at sambandsflokkurin gav seg upp til fólkafloksins hurluvás við sjóvinnubankasvullunum og øðrum av sama slag í posanum.

Hetta gjørdi sambandsflokkurin, tí at fleirtali av hansara leiðandi monnum vóru so sinntir, at teir offraðu alt, sjálvt teirra gamla høvding og førara, har ið tað forðaði sambandsflokkinum at fylkjast við teimum, ið buðu sær fram til láturverja fyri teir mógandi.

»Dimmalætting« kann og má nú skriva tað, ið hon kann fyri at bera í bótarfarka fyri sambandið. Men tað skerst ikki burtur og kann ikki fjala, at samgongan við fólkaflokkin hevur prógva til fullnar, at meirlutin av leiðandi sambandsmonnum er tilíkur andstöðuflokkur av fiskimanna og arbeiðsmannakrøvum, tá ið tey ikki ganga á borði við reiðara og arbeiðsgevara interessum, at hann er fúsar til enn tá at offra »samhøgrigheden« í tjóðrimum

hjá fólkaflokkinum fyri at tæna veldismonnum.

Dimmal, hevði nú ein dagin grein, ið kundi sýnast, at hon er í íva um, hvar Erlendur Paturssonur ella javnaðarmenn hava rætt í tjakinum um verkfallshjálpin til fiskimenn.

Hevur hon hug til samgongu við tjóðveldismenn, bara teir kunnu vera boysnir móti javnaðarmönnum?

»Dimmalætting« veit, at javnaðarmenn gjørdi alt fyri, at hjálpi kundir láast frá »Samvirkende«.

Blaðið veit, at tað cydnaðist javnaðarmönnum í Føroyum at fáa arbeiðsmannafelöginu í Danmark at ganga við til at veita hjálpi.

Blaðið veit, at tveir oddamenn í Samvirkende vóru sendir upp til Føroyar við fullmakt at hjálpa.

Blaðið veit, at Erlendur forkom hesari hjálpi við ikki at taka ímóti.

Blaðið veit, at tað er burtur úr vón og viti, tá ið Erlendur Patursson sleingir út, at javnaðarmenn í Føroyum og Danmark hava forkomið nakrari hjálpi frá Noregi og Svøríki.

Blaðið og sambandið hava áður altíð verið ímóti eini samskipan millum føroysku og donsku vinnumannastáttirnar. Menn minnst, hvussu blaðið ley upp undan krígunum, tá ið talan var um samgongu millum dansk- og føroyskar arbeiðarar. Tað rópti: við hesi samgongu vilja javnaðarmenn fremja klassahat og klassastrið! Tað bað, eins og öll hini afturhaldsblóðini gera í dag, føroyingar vara seg. Men nú sýndist eina ferð, sum blaðið hevði vent og var fyri samgongu.

Er stóðan aftur broytt?

Vil blaðið sum sagt heldur hálsfevna við Erlend Patursson, Thorstein Petersen, 14. Sept., Dagblaðið, Norðlýsið, verði tað seg loysing ella ikki loysing, enn at fremja samgongu millum danska og føroyska vinnumannastáttin?

Er »samhøgrighed« bara eitt pynt, ein »floskla«, sum teir sambandsarrar nýta til valagn?

Hetta spyrja ikki bara føroyingar, men ið hvussu er eisini danskir arbeiðarar.

AÐALFUNDUR Havnar Handverksfelags

verður í losjuni sunnudagin 14. februar 1954 kl. 7.

DAGSSKRÁ

- 1) Frágreiðing frá farna ári.
- 2) Roknskapur til góðkenningar.
- 3) Val av stjórn.
- 4) Val av 2 grannskoðarum.
- 5) Lónásetan fyri álitisstjórn.
- 6) Ymist.

Stjórnin.

Føroysk eplir í handlinum.

Iggjøgnum nógv ár hevur verið arbeiðið fyri at tryggja handil við føroyskum eplum. Mangan hevur verið haft uppi, at tað hevði lættliga kunna verið valt alt, ið brúk er fyri av eplum, og vit nýtast ikki at ivast í, at hetta er beint.

Tann feril av móthøð móti føroyskum eplum, ið hevur víst seg frá teim handlandi, verður vanligar bygður á tvey fyrbrigdi: 1. at føroysk eplir eru so illa útbúgvín til sølu og 2. at tann einsari framleiðarin hevur so lítið at lata, at ein handlandi fær við ovnógvar seljarar at gera. Hetta eru jú atfinningar, sum vit mugu siga hava týðning. Tí mugu framleiðarar bóta um hesar vansar.

Tessvegna samtykti Føroya Búnaðarfelag í 1931 fastar skipanir fyri eplahandli, (sum her skulu upp-afurprentast). Hesar skipanir vóru eisini samtyktar seinri sama ár av Færøernes Købmandforening.

Afturat hesum beyð felagið ser, at vera millumlið í handlinum, soleiðis, at ein keypani skuldi bert hava fyrri neyðini at biðja um eina mongd frá felaginum, so skuldi tað fáa vöruna tilvega.

Nú skuldi so einki verið til hindurs fyri føroyskum eplahandli longur — Tað bar eisini til at selja í fyrstani. Men skjótt vóru tað handilshús, ið fluttu inn aftur úr Danmark, og tá ið fyrst handlandi vóru farnir frá, fylgdu aðrir eftir, og alt kom aftur í gamla lagi. Onkur lesandi hevur kanska illbatan av, at tað var prísurin, ið elvdi hetta. Men tað var ikki: prísurin á føroyskum eplum lá eftir prisi á fremmandum eplum, tá ið tey vóru flutt higar.

Tá ið heimsbardagin kom, varð reist eitt herróp

í Føroyum um at velja, tí nú mistu vit kanska alt samband við umheimin. Hetta fórði til at vit veltu herheima tað vit høvdu brúk fyri. Hervið er so prógvað, at vit kunnu framleiða tey eplir, vit treingja bert við hava marknaðin. Men so kom tann skipan, vit kenna: oyggjarnar fingur vóru alla tíðina frá Bretlandi. Veltingin fór í stein — ivaleyst ikki bert av teimum grundum kortini —

Nú er aftur hugur til at velja, og nú er sama neyðin: oyggjarnar verða umsettar við fremmandum eplum, meðan tey heimaframleiddu verða fyrri ongum í gøymslunum. Tað hevur verið arbeiðið við málinum síðan í februar seinasta ár, nú er aftur februar, og aftur skulu menn at hugsa um hvørt teir skulu velja eplir ella ikki, og ikki er rokkið um fliduna.

H. J. Jacobsen.

Handil við føroyskum eplum.

Á felagsins aðalfundi í 1930 varð vald nevnd til at koma fram við uppskoti um reglur fyri eplahandil. Í nevndini vóru Joen Husgaard í Hoyvík, Trond Hansen og M. Winther Lützen í Tórshavn. Nevndin gjørdi seg lidin við starv sítt sama árið, og 10. apríl 1931 góðkendi stjórn felagsins hesar handilsreglur og sendi tær til Færøernes Købmandforening. Seinni í 1931 kom bræv frá Færøernes Købmandforening, at hettar felag eisini góðkennir hesar reglur, ið miða ímóti at føroysk eplir mega verða ein vara sum aðrar handilsvörur, ið er tað, ið hon heitist at vera, og ikki nakað annað, og at henda vara kann koma keyparinum í hendi sum ein góð vara. Um hesar reglur skulu verða nýttar í handli, mega keypari og seljari báðir partar verða samdir um, at handilin millum teirra er undirgivin reglurnar, ið ljóða soleiðis:

1.

Um reglur Føroya búnaðarfelags fyri eplahandli eru lagdar til grundar fyri handli, galda, um ikki annað er avtalað, hesar treytir.

2. Um seljari og keypari eru samdir um flýggig beinan vegin skal seljarin senda eplini innan 6 gerandisdagar eru farir, ella um einki far hevur verið hesa tíð, tá við fyrsta fari.

Er einki avtalað um flýggig beinavegin tá handlin er avgjörður, er flýggig beinan vegin galdandi.

Seljari og keypari kunnu avtala, at seljarin skal lata ta eplamongd, keyparin skal hava, so við og við (successive), og tá skal avgerast, hvussu nógv eplir seljarin skal lata hvørja ferð, og hvussu long tíð skal vera millum hvørja sendingina.

Tíðsrestir innanfyri ein mánað skulu falla soleiðis, at fyrst í mánaðinum er tíðin frá 1. til 10., miðjan mánaðin er frá 11. til 20., og seinast í mánaðinum er frá 21. til endan.

Har einki annað er avtalað, áliggur tað seljarinum at fáa eplini fraktaði til keyparin.

Um »force majeure« herundir frost og brim veldir, at avtala um eplalending ikki kann halda, verður leveringstíðin longd eftir hesu orsök. Verður sama orsök at hindra í longur tíð enn 18 gerandisdagar, fellur avtalan burtur.

3.

Flöt til sendingina.

Eplaflið skulu vera toluliga eins í útsjón, turr, rein og heil. Er einki annað avgjört, kann 50 kg netto vera í hvørjum.

Tað skal avgerast frammanundan, hvør ið skal lata flöt. Áliggur tað seljarinum, letur hann flöt fyri tann pris, hann roknar, leigu ella umbýti eftir avtalu. Áliggur tað keyparinum, sendir hann tey a) fragtfritt, b) sum högligast fyri seljaran, c) so tey eru hjá seljarinum minst 4 dagar fyri fyrsta leveringsdag.

Er eingin avtala um flöt, ella sendir keyparin tey ovsint, letur seljarin tey móti gottgerð av tí prisi, hann roknar.